

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
lina.oskarsson@regeringskansliet.se

Underlag för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter

Ert diarienumr M2015/2406/R

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Naturvårdsverkets Underlag för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter¹.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, tillika Vattenmyndigheten i Västerhavet, anser att invasiva främmande arter är ett allvarligt problem för den biologiska mångfalden och människors hälsa som kan få stora ekonomiska konsekvenser. Länsstyrelsen anser därför att det är positivt att Sverige implementerar EUs lagstiftning om bekämpning av invasiva främmande arter och att ansvarsfördelningen tydliggörs.

Länsstyrelsen anser att det är ett bra förslag att Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten blir behöriga myndigheter för tillämpningen av EU-förordningen om invasiva främmande arter och att de tar fram handlingsplaner för de berörda arterna.

Länsstyrelsen vill trycka på kostnadseffektiviteten med att arbeta förebyggande. Har en invasiv främmande art etablerat sig i ett land är det i regel svårt och kostnadskrävande att få bort den. Då det ännu inte är känt vilka arter eller åtgärder som kommer att bli aktuella är det mycket svårt att bedöma kostnader och arbetsmängd.

Länsstyrelsen anser att det är rimligt att det är länsstyrelserna som ska utföra stora delar av arbetet mot invasiva främmande arter, men att även kommunerna och markägare är viktiga i detta arbete. Om arter som förekommer i Sverige kommer med på EUs lista behöver resurserna ökas kraftigt för att arbetet ska kunna genomföras. Länsstyrelsen vill peka på nödvändigheten att söka EU-medel för att få tillräckliga resurser för detta arbete.

Synpunkter på underlagets förslag

Arbetet med att praktiskt utrota de arter som kommer med på EUs lista kommer att vara tidskrävande och kostsamt. Vilka åtgärder som behövs och vem som bäst ansvarar för de åtgärderna kommer att variera beroende på vilken art som ska utrotas. Flera av de arter som diskuteras att föras upp på EUs lista är trädgårdsväxter som t.ex. parkslide, lupin och jättebalsamin. Länsstyrelsen anser inte att det är rimligt att länsstyrelsen ska utrota träd-

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

gårdsväxter på fastigheter med en känd markägare. Där bör markägaren ha ansvaret för att ta bort dem. För övriga arter kan det vara olika myndigheter som ansvarar för de faktiska åtgärderna, beroende på vilka åtgärder som krävs. Länsstyrelsen bör ha ansvar för att samordna och koordinera utrotningsåtgärderna i länet.

Ett flertal kommuner arbetar redan med invasiva främmande arter och åtgärder mot dessa. Det bör framgå tydligare att de bör involveras i åtgärdsarbetet, i tillsyn och att de ska kunna föreslå arter av regional betydelse till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, det vill säga föreslå arter till en lista som klassas som invasiva i en del av EU. Det behövs även ett förtydligande om hur resurser ska fördelas vid delegering av arbete till kommuner.

Det är viktigt att Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten inte bara tar emot anmälningar om tidig upptäckt, utan även har ansvar att informera berörda om upptäckten. För att få till åtgärder är det avgörande att berörda tidigt får vetskap om upptäckten och snabbt kan sätta in åtgärder. Eftersom länsstyrelserna har ett utpekad ansvar för snabb utrotning, praktiska åtgärder och tillsyn med snabb utrotning behöver information om tidigt upptäckt nå länsstyrelserna snabbt. Ett system för hur information om tidig upptäckt ska spridas behöver tas fram. Här bör även samverka med kommunerna framgå tydligt.

Länsstyrelsen avstyrker att länsstyrelserna får ansvar för att avliva invasiva främmande arter som hålls som husdjur. Länsveterinärer har inte själva möjligheten att avliva djur och behöver i så fall lägga ut uppdraget på annan kliniskt verksam veterinär. Det är oklart vilken kompetens som behövs för att utföra avlivningar så länge inte listan med arter är beslutad. Det är även oklart vilken kompetens som kommer att behövas vid snabb utrotning, för att hanteringsåtgärder ska göras rätt och vid tillsyn av inneslutningsåtgärder samt vilka resurser som kommer att behövas för detta arbete.

Övervakning

Den regionala och nationella miljöövervakningen kan genom att lägga till invasiva främmande arter till de övervakade arterna bidra med information om dessa arter i de naturtyper som idag övervakas. För att hitta invasiva främmande arter som precis etablerat sig är troligen det mest kostnadseffektiva sättet emellertid att frivilliga rapporterar till Artportalen. Eventuellt kan stöd till ideella föreningar bli aktuellt i det här sammanhanget. För att få in rapporterna krävs en bred uppmärksamhet om arterna och deras spridning. Att få kunskap om svåridentifierade arter (som allmänheten inte kan identifiera) kommer troligen att vara svårt och medföra stora kostnader.

Under rubriken övervakning beskrivs att Sverige beslutat om ett nationellt miljöövervakningsprogram för främmande arter i marina miljöer. Även för land och sötvattensmiljöer behövs ett samlat program för övervakning av främmande arter. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har haft ädellövskogsövervakning där även en del främmande arter noterades, men

den passade inte in i Naturvårdsverkets riktlinjer för regional miljöövervakning och har därför avslutats.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län tog för några år sedan fram en kunskaps- och sammanställning om invasiva främmande arter i länet (rapport 2009:2). Erfarenheten från detta arbete är att botaniska föreningars floraprojekt är en god källa till kunskap om utbredningen av främmande kärlväxter. Utbredningsuppgifter om övriga främmande arter är oftast bristfälliga. Under vintern 2015 pågår en uppdatering av detta projekt för att kartlägga kunskapen om främmande arter.

Praktiska erfarenheter och åtgärdsarbete

Även Länsstyrelsen i Västra Götalands län har arbetat aktivt med att bekämpa invasiva främmande arter, bl.a. uppgrävning av vresros i naturreservat och inom arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter. För att det praktiska utrotningsarbetet ska bli framgångsrikt är det viktigt att Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten sammanställer och sprider de metoder som fungerar. I det åtgärdsprogram som Vattenmyndigheten Västerhavet tagit fram och som ska beslutas i december 2015 finns ett antal åtgärder riktade mot invasiva främmande arter. Dessa ligger i linje med det förslag som presenteras och stärker genomförandet av åtgärder mot invasiva främmande arter.

Svenska regler

Många av de invasiva främmande arterna i Sverige är inhemska i en annan del av EU och kommer därför inte att komma med på kommissionens förteckning. Det är bra att medlemsstaterna kan fortsätta arbeta mot andra invasiva främmande arter än de på förteckningen, inklusive arter som är inhemska i någon annan del av EU. Det är mycket viktigt att Sverige fortsätter arbeta mot de arter som utgör hot mot den biologiska mångfalden här. I Sverige är till exempel sjögull (*Nymphoides peltata*) en invasiv främmande art, men den är inhemsk i Sydeuropa och är därför inte aktuell för kommissionens lista.

Förebyggande arbete

Länsstyrelsen vill trycka på kostnadseffektiviteten med att arbeta förebyggande. Har en invasiv främmande art etablerat sig i ett land är det i regel mycket svårt och kostnadskrävande att få bort den. Det är därför viktigt att arbeta med information, inrapportering och snabba åtgärder för att förhindra både oavsiktliga och avsiktliga utplanteringar.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av naturvårdshandläggare Anna Stenström. I den slutliga handläggningen har även naturvårdsdirektör Sven Swedberg, samordnare Karin Olsson och länsveterinär Lars Uhlin deltagit. I handläggningen i övrigt har utredaren Henrik Frykman deltagit.

Lisbeth Schultze

Anna Stenström

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.